

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่องความต้องการของชุมชนในการรับบริการทางวิชาการจากมหาวิทยาลัย อีสาน-ใต้ ตามการรับรู้ของประชาชนและกรรมการสภาตำบล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของชุมชน และเปรียบเทียบความต้องการของชุมชนในการรับบริการทางวิชาการ ตามการรับรู้ของประชาชนและกรรมการสภาตำบล ในด้านการศึกษา ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและอาชีพ ด้านการอนามัยและชีวิตครอบครัว ด้านการพัฒนาชุมชนและร่วมกิจกรรมชุมชน ด้านกฎหมายและการปกครอง ด้านการรักษาและถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรม การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ หัวหน้าครอบครัว และกรรมการสภาตำบล ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ และอุบลราชธานี โดยจำแนกเป็นหัวหน้าครอบครัว และกรรมการสภาตำบลในแต่ละจังหวัด มีจำนวนประชากรรวมทั้งหมด 6,669,318 คน จังหวัดนครราชสีมาแบ่งการปกครองออกเป็น 20 อำเภอ 3 กิ่งอำเภอ 243 ตำบล บุรีรัมย์ 12 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ 156 ตำบล สุรินทร์ 12 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ 137 ตำบล และจังหวัดอุบลราชธานี 19 อำเภอ 3 กิ่งอำเภอ 231 ตำบล จำนวนประชากรดังแสดงในตารางที่ 1 คือ จำนวนประชากรที่ได้สุ่มมา เพื่อที่จะใช้ในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร จำแนกตาม จังหวัด อำเภอ ตำบล หัวหน้าครอบครัว และ
กรรมการสภาตำบล

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ประชาชน (หัวหน้าครอบครัว)	กรรมการ สภาตำบล
นครราชสีมา	เมือง	17	84,725	262
	สูงเนิน	11	11,282	135
บุรีรัมย์	เมือง	23	33,428	420
	ประโคนชัย	18	22,986	279
สุรินทร์	เมือง	21	45,270	377
	ประสาท	14	21,852	252
อุบลราชธานี	เมือง	16	42,719	243
	พิบูลมังสาหาร	17	15,308	234
รวม 4	8	137	277,570	2,202

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ได้ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multistage sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 นำจังหวัดมาทั้งหมด 4 จังหวัด และสุ่มอำเภอมาจังหวัดละ 2 อำเภอ โดยใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยเลือกอำเภอเมือง 1 อำเภอ ของทุกจังหวัด เนื่องจากอำเภอเมืองเป็นที่ตั้งของวิทยาลัยครูทุกแห่ง และสุ่มอำเภออื่นอีก 1 อำเภอที่เป็นเขตรับบริการทางวิชาการจากวิทยาลัยครูด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) ได้จำนวนอำเภอมา 8 อำเภอ

ขั้นที่ 2 สุ่มตำบล โดยใช้เกณฑ์การเลือก 25 % (ประกอบ กรมสถิติ 2525: 10) ได้กลุ่มตัวอย่าง 35 ตำบล

ขั้นที่ 3 คำนวณสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชน 384 คน และกรรมการสภาตำบล 331 คน

แล้วคำนวณสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างจากประชากรในแต่ละจังหวัด

ขั้นที่ 4 ใช้วิธีสุ่มอย่างเป็นระบบ (Systematic random sampling) โดยใช้ครัวเรือนเป็นหลัก โดยเริ่มนับจากครัวเรือนที่ 1 แล้วเว้นไปอีก 3 หลัง เป็นครัวเรือนที่ 4, 8 และ 12 ต่อไปจนครบจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่างดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจังหวัดอำเภอ ตำบล หัวหน้าครอบครัว และกรรมการสภาตำบล

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ประชาชน (หัวหน้าครอบครัว)	กรรมการ สภาตำบล
นครราชสีมา	เมือง	5	117	40
	สูงเนิน	3	16	20
บุรีรัมย์	เมือง	6	48	48
	ประโคนชัย	5	30	42
สุรินทร์	เมือง	5	63	57
	ประสาท	3	30	38
อุบลราชธานี	เมือง	4	59	36
	พิบูลมังสาหาร	4	21	35
รวม	8	35	384	331

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับความต้องการของชุมชนในการรับบริการทางวิชาการจากสหวิทยาลัยอีสาน-ใต้ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นไว้สอบถามประชาชนและกรรมการสภาตำบล โดยแบ่ง เป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ถาม เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะของคำถาม เป็นแบบเติมคำและเป็นแบบเลือกตอบ โดยกำหนดหัวข้อให้ ซึ่งถามเกี่ยวกับ ที่อยู่อาศัย เพศ อายุ สถานภาพการสมรส อาชีพ ระดับการศึกษา และการฝึกอบรม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการของชุมชนในการรับบริการทางวิชาการจากมหาวิทยาลัยอีสาน-ใต้ ตามการรับรู้ของประชาชนและกรรมการสภาตำบล ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาหนังสือ เอกสาร บทความ และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับคือ ต้องการมากที่สุด ต้องการน้อย ต้องการปานกลาง ต้องการน้อย ต้องการน้อยที่สุด หรือไม่ต้องการเลย โดยจะทำการศึกษาระดับความต้องการ รับบริการทางวิชาการแต่ละด้านดังนี้ คือ

1. บริการทางวิชาการด้านการศึกษา
2. บริการทางวิชาการด้านการพัฒนา เศรษฐกิจและอาชีพ
3. บริการทางวิชาการด้านการอนามัยและชีวิตครอบครัว
4. บริการทางวิชาการด้านการพัฒนาชุมชนและร่วมกิจกรรมชุมชน
5. บริการทางวิชาการด้านกฎหมายและการปกครอง
6. บริการทางวิชาการด้านการรักษาและถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรม

การสร้าง เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้มีรายละเอียดในการจัดทำดังนี้

คำถามตอนที่ 1 ถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างจากการค้นคว้าเอกสารการวิจัยต่าง ๆ และปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คำถามตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับความต้องการของชุมชนในการรับบริการทางวิชาการจากมหาวิทยาลัยอีสาน-ใต้ ตามการรับรู้ของประชาชนและกรรมการสภาตำบล ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเป็นขั้น ๆ ดังนี้

1. ศึกษาเกี่ยวกับ เรื่องการให้บริการชุมชนของวิทยาลัยครูจากการสัมภาษณ์อาจารย์ในวิทยาลัยครู และศึกษานิเทศก์ของกรมการฝึกหัดครู

2. ศึกษางานทางด้านกรวิจัย เกี่ยวกับการบริการชุมชนจากหนังสือวารสาร สิ่งพิมพ์ บทความต่าง ๆ และวิทยานิพนธ์

3. สำรวจความต้องการรับบริการทางวิชาการของชุมชนโดยการสัมภาษณ์จากประชาชนในจังหวัดบุรีรัมย์ และสุรินทร์ แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยมีบริการทางวิชาการด้านต่าง ๆ ดังนี้

- ก. ด้านการศึกษา จำนวน 11 ข้อ
- ข. ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและอาชีพ จำนวน 12 ข้อ
- ค. ด้านการอนามัยและชีวิตครอบครัว จำนวน 13 ข้อ
- ง. ด้านการพัฒนาชุมชนและร่วมกิจกรรมชุมชน จำนวน 12 ข้อ
- จ. ด้านกฎหมายและการปกครอง จำนวน 11 ข้อ
- ฉ. ด้านการรักษาและถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรม จำนวน 12 ข้อ

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา ปรับปรุง แก้ไข และให้ข้อ เสนอแนะ

การตรวจสอบความตรงของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่ง เป็นผู้ที่เชี่ยวชาญทางด้าน การบริการชุมชน จำนวน 6 ท่าน เพื่อหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจแก้ไข และปรับปรุงให้ เหมาะสมแล้ว จึงนำมาให้อาจารย์ที่ปรึกษาช่วย ปรับปรุงแก้ไข เพิ่มเติม

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบแบบสอบถามจำนวน 6 ท่าน คือ

1. ผศ. รัตนา ตุงคสวัสดิ์ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. รศ.ดร. ทองคุณ หงส์พันธุ์ อธิการบดีสภามหาวิทยาลัยอีสาน-ใต้ วิทยาลัย
ครุนครราชสีมา

3. อาจารย์ ดร. สุพล วุฒิเสน อธิการบดีสภามหาวิทยาลัยอีสาน-ใต้
วิทยาลัยครูสุรินทร์

4. ผศ. เจนวิทย์ ผาสุข รองอธิการบดีสภามหาวิทยาลัยอีสาน-ใต้
วิทยาลัยครูบุรีรัมย์

5. ผศ. เทื่อน ทองแก้ว รองอธิการบดีสภามหาวิทยาลัยอีสาน-ใต้
วิทยาลัยครูสุรินทร์

6. อาจารย์ปาพน โสภณ ศึกษาธิการกรมการศึกษาคณะครู

การหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ทำการแก้ไขและปรับปรุง เรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชาชนและกรรมการสภาตำบลที่จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยคำนวณหาความเที่ยงจากการใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ของครอนบาค (ประคอง วรรณสุด 2525: 52) ผลปรากฏว่า ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.94 จากนั้นจึงนำแบบสอบถามที่หาความเที่ยงและได้ทำการปรับปรุง แก้ไข เรียบร้อยแล้ว ไปใช้สอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ประชาชนและกรรมการสภาตำบลตอบ โดยผู้วิจัยได้ติดต่อกับผู้ว่าราชการจังหวัดทั้ง 4 จังหวัด ซึ่งบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้มอบหนังสือราชการถึงผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อขออนุญาตให้ผู้วิจัยได้ทำการแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชน และกรรมการสภาตำบลทั้ง 4 จังหวัด ผู้วิจัยได้เดินทางไปแจกและรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างอ่านหนังสือไม่ได้ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูลตามแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกรรมการสภาตำบลนั้น ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ในขณะที่มีการประชุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ณ ที่ว่าการอำเภอ

แบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 715 ฉบับ ได้รับคืน 653 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.32 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด โดยแยกเป็นแบบสอบถามที่ส่งให้ประชาชนจำนวน

384 ฉบับ ได้รับคืน 353 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.92 และแบบสอบถามที่ส่งไปให้
กรรมการสภาตำบลจำนวน 331 ฉบับ ได้รับคืน 300 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.63

ตารางที่ 3 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นประชาชนและกรรมการสภาตำบล จำแนกตาม
อำเภอ จังหวัด

จังหวัด	อำเภอ	ประชาชน			กรรมการสภาตำบล		
		ส่ง	คืน	ร้อยละ	ส่ง	คืน	ร้อยละ
นครราชสีมา	เมือง	117	110	94.01	40	40	100
	สูงเนิน	16	16	100	20	19	95.00
บุรีรัมย์	เมือง	48	46	95.83	63	56	88.88
	ประโคนชัย	30	23	76.66	42	36	85.71
สุรินทร์	เมือง	63	56	88.88	57	45	78.94
	ประสาท	30	30	100	38	33	86.84
อุบลราชธานี	เมือง	59	51	86.44	36	36	100
	พิบูลมังสาหาร	21	21	100	35	35	100
รวม		384	353	91.92	331	300	90.63

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามจากผู้ตอบแบบสอบถามคืนมาแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มา
วิเคราะห์หาค่าทางสถิติ

1. การวิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 1 โดยวิธีหาค่าร้อยละ แล้วเสนอในรูปแบบ
ตารางและความเรียง ใช้จุดทศนิยม 1 ตำแหน่ง

2. นำแบบสอบถามตอนที่ 2 มาตรวจให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนที่กำหนดไว้
ของแต่ละคำตอบ ในแต่ละคำถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ต้องการมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5
ต้องการมาก	มีค่าเท่ากับ	4
ต้องการปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3
ต้องการน้อย	มีค่าเท่ากับ	2
ต้องการน้อยที่สุดหรือไม่ต้องการเลย	มีค่าเท่ากับ	1

ให้นำแบบสอบถามมาแจกแจงความถี่ของคะแนนจากคำตอบแต่ละข้อ จากนั้นวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของคำตอบแต่ละข้อ แล้วนำเสนอในรูปตารางและความเรียง โดยคิดตามเกณฑ์ของ จอห์น ดับเบิลยู เบสท์ (Best 1970: 174-175) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.50 - 5.00	ถือว่า	ต้องการมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.50 - 4.49	ถือว่า	ต้องการมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.50 - 3.49	ถือว่า	ต้องการปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.50 - 2.49	ถือว่า	ต้องการน้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.49 ลงมา	ถือว่า	ต้องการน้อยที่สุดหรือไม่ต้องการเลย

3. เปรียบเทียบความต้องการของชุมชนในการรับบริการทางวิชาการจากมหาวิทยาลัย
อีสาน-ใต้ ตามการรับรู้ของประชาชนและกรรมการสภาตำบลใช้ทดสอบด้วยค่าที (t-test)

3.1 เปรียบเทียบความต้องการของชุมชนในการรับบริการทางวิชาการตามการ
รับรู้ของประชาชนและกรรมการสภาตำบลเป็นรายด้านด้วยค่าที (t-test)

3.2 เปรียบเทียบความต้องการของชุมชนในการรับบริการทางวิชาการตามการ
รับรู้ของประชาชนและกรรมการสภาตำบล เป็นรายข้อย่อยในแต่ละด้านด้วยค่าที (t-test)

4. คำตอบที่ได้จากความต้องการเพิ่มเติม นำมารวบรวมและเสนอเป็นความเรียง

ทั้งนี้การวิเคราะห์ตามข้อ 1-3 ผู้วิจัยใช้โปรแกรม SPSS-X (Statistical
Package for the Social Sciences) และเครื่องคอมพิวเตอร์ในการคำนวณ